

is er onzes inziens nauwelijks sprake van deregulering ofte wel minder regelgeving, in ieder geval niet zodanig dat nu al zonder voldoende praktijkervaring en daaruit voortvloeiende aanleidingen tot wetswijziging zou moeten worden besloten. De leden van de PvdA-fractie zullen het wetsvoorstel dan ook niet steunen.

De Voorzitter: De heer Van der Meulen heeft in zijn leven wel eens meer een speech gehouden, maar het is de eerste keer dat hij een speech houdt in dit huis. Van harte gelukgewenst met deze maiden-speech!

□

De heer Van der Meulen (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel! Maar het is ook de eerste keer, dat ik in deze Kamer mag discussiëren met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid! Dat is in het verleden bij verschillende gelegenheden de sociale zekerheid betreffende meer gebeurd. In het algemeen was er grote publieke belangstelling. Het ging er soms rumoerig toe, met vele emoties. De staatssecretaris en ik hebben beiden onze eigen herinneringen daaraan overgehouden.

Maar de Eerste Kamer is een wat ander college; het is geen arena zoals wij beiden wel eens hebben moeten betreden. Het aan de orde zijnde onderwerp leent zich echter niet voor zo'n discussie. Er zijn wel wat verschillen, maar toch minder principieel. De CDA-fractie heeft in het voorlopig verslag nogal wat vragen gesteld. Wij danken de staatssecretaris voor de beantwoording. Die vragen hadden niet de bedoeling om vertragend te werken. Integendeel, wij stemmen in met een snelle invoering van de tweede fase per 1 januari 1988. Maar een goede wetgeving, ook bij wijziging van wet, vraagt duidelijkheid en die hebben wij graag willen verkrijgen.

Het stemt tot tevredenheid, dat niet het advies van de commissie-Van der Grinten is gevolgd, die het begrip "welzijn" meer zag als een verbinding tussen veiligheid en gezondheid en dat begrip dan ook wilde schrappen. De opvattingen van de commissie-Geelhoed zijn gevolgd: de zelfstandige doelstelling van welzijn moet niet alleen gehandhaafd worden maar er zou ook een poging gewaagd moeten worden om dat nader te concretiseren. Naar mijn

mening is dat gelukt, want in de wet van 1980 is dat begrip "welzijn" wat in de lucht blijven hangen. Het werd in mijn fractie "wat zwevend" genoemd. Ik heb begrepen, dat ook de Arboraad dat begrip heeft doorgespit en dat ook de nodige waardering bestond

Toch blijft er een geweldig grijs en elkaar overlappend gebied bestaan. Wij hebben dit getracht aan te tonen door een vraag te stellen over het begrip "ergonomie". De staatssecretaris heeft daar wel een helder maar naar onze mening theoretisch antwoord op gegeven. Zo werkt dat in de praktijk niet. Misschien dat de Arbeidsinspectie dit theoretische model wel kan hanteren, maar ondernemingsraden zullen dat niet op de wijze doen die de staatssecretaris aangeeft. Eerder dan de arbeidsinspectie — die pas in laatste instantie zal aantreden — zijn het toch de mensen zelf, die samen met de ondernemer deze wet handen en voeten moeten geven. De staatssecretaris heeft dus niet gekozen voor de rechte lijn als kortste verbinding tussen de twee punten veiligheid en gezondheid, maar voor de driehoek veiligheid, gezondheid en welzijn. Juist omdat er een bepaalde concreetheid wordt aangebracht, was de fractie van het CDA niet onverdeeld gelukkig met het laten vallen van de verplichting of de mogelijkheid bij algemene maatregel van bestuur een arbodienst in te stellen. Wij beoordelen het wel als positief, dat de Arbo-commissie blijft bestaan in bedrijven waar geen ondernemingsraad is. Begrijpen wij het antwoord van de staatssecretaris met betrekking tot de bevoegdheden van de ondernemingsraad goed, dan ontstaat het volgende beeld.

Bij afzonderlijke of gecombineerde diensten veiligheid en gezondheid kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld, waarbij de ondernemingsraad geen instemmingsrecht heeft. Die regels gelden ook indien een arbodienst wordt ingesteld, waarin ook de welzijnsdoelstelling is opgenomen en de driehoek als het ware compleet functioneert.

Mede gelet op het antwoord op de vraag naar de onafhankelijkheid van de dienst of diensten, die het welzijn gaan verzorgen en het beëindigen van het dienstverband van bepaalde deskundigen, ligt hier een belangrijke taak voor ondernemingsraden, een dergelijke gemeenschappelijke

arbodienst in te stellen. Dat past ook in de filosofie die mijn club aanhangt.

Wat het instemmingsrecht van de ondernemingsraden of dienstcommissies betreft, wordt melding gemaakt van een op handen zijnde herziening van artikel 27 van de Wet op de ondernemingsraden. Ik wijs erop, dat het vragen van een advies aan de Raad van State iets anders is dan het publiceren van een aangenomen wet in het Staatsblad. Voorts zal in deze constructie het instemmingsrecht blijven bestaan voor dat wetsartikel, dat handelt over de verplichting, het welzijnsdeel organisatorisch in te vullen. Als ik het verkeerd zie, dan hoor ik dat graag.

Voorzitter! Er bestaat geen verschil van mening tussen de staatssecretaris en de fractie van het CDA over de interpretatie van artikel 8 van de Arbowet in relatie tot de thans gemaakte afspraak in de Stichting van de Arbeid. De Stichting van de Arbeid richt zich met name op de scholing van de jongeren, terwijl de Arbowet zich richt op heel de jonge mens. De jonge mens is meer waard dan alleen een goede scholing.

De staatssecretaris zegt in de memorie van antwoord, dat hij verwacht dat, als gevolg van de inspanningen van de sociale partners met betrekking tot de scholing, de begeleiding van jeugdigen meer aandacht zal krijgen.

Voorzitter! Waarop is deze verwachting van de staatssecretaris gebaseerd? Heeft de staatssecretaris concrete aanwijzingen, dat de werkgevers bereid zijn in deze richting te denken? De opvatting van de werknemersorganisaties is bekend. Die is positief.

Ik begrijp het ook niet helemaal. Artikel 7, dat handelt over voorlichting en onderricht aan jeugdige werknemers, wordt ingevoerd per 1 januari 1988. Het zou toch logisch zijn als artikel 8, dat handelt over de begeleiding van jeugdige werknemers, daaraan werd vastgekoppeld? In artikel 8 staat, dat het de plicht van de mentor wordt, voorlichting en onderricht te geven overeenkomstig artikel 7. Het door de staatssecretaris gebruikte argument van versnippering van het invoeringsproces, lijkt ons dan ook geen sterk argument. Kan de staatssecretaris hier toch geen grotere opening maken dan in de memorie van antwoord het geval was, voor een eerder invoeren van artikel 8 van de Arbowet?

Ten slotte merk ik op dat er ten

Van der Meulen

opzichte van de eerdere wet, in het kader van terughoudendheid in regelgeving, naast enkele positieve verbeteringen een lichte devaluatie is opgetreden. Het geheel overziende, blijft deze wet voor de werkenden van zo grote importantie dat wij deze willen blijven vergelijken met de Wet op de ondernemingsraden van de jaren '50.

Staatssecretaris **De Graaf**: Voorzitter! Het zal niet vaak voorkomen dat bij de behandeling van één wetsontwerp twee leden een maiden-speech houden. Er waren slechts twee maidenspeeches en ik mocht dus ook niet interrumpen. Nu gebeurt dat hier meestal ook niet.

Eerlijk gezegd had ik niet verwacht dat de heer Pit zijn betoog zou waarderen als een sprookje. Het lijkt mij toe, dat dat ook niet echt bij hem past en daarom ben ik ook niet teleurgesteld. Ik wil hem en de heer Van der Meulen van harte gelukwensen met de maidenspeech die zij hebben gehouden.

De heer Van der Meulen heeft eraan herinnerd, dat wij wel eens vaker in discussie zijn geweest, vooral in de afgelopen jaren. Dat was echter altijd op een andere plaats. Ik moet vaststellen, dat wij het toen vaak oneens waren. Het doet mij echter bijzonder veel plezier, nu te mogen constateren dat de heer Van der Meulen en ik het ten aanzien van dit voorstel volledig met elkaar eens zijn.

Voorzitter! Ik ben bijzonder blij, dat wij hier vandaag het wetsontwerp deregulering Arbowet behandelen. Ook dank zij de snelheid waarmee deze Kamer dit doet, kunnen wij voortgaan met de verdere ontwikkeling van de Arbowet. Het gaat om twee belangrijke stappen. Ik denk daarbij allereerst aan de aanpassing van dit wetsvoorstel in het kader van de deregulering. Ik denk ook aan de tweede fase van de Arbowet. De heer Pit heeft daaraan herinnerd en mij gevraagd om even vasthoudend te zijn als ik dat vaak ten aanzien van andere onderwerpen ben. Ik zeg hem en de heer Van der Meulen dat graag toe.

Alvorens dieper op de aspecten van deregulering in te gaan, wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om kort te schetsen hoe ver wij met de invoering van de Arbowet gevorderd zijn. Met de vankrachtwor-

ding van de tweede fase van de Arbowet zijn wij over de helft van het invoeringstraject. De zwaarste periode is achter de rug. Dit heeft de nodige zorgvuldigheid en daardoor de nodige tijd gevergd. De fundamenten zijn gelegd en de muren staan. De infrastructuur is, zo gezegd, gereed. Ik roep enkele bepalingen uit de eerste fase in herinnering, namelijk de samenwerking en het overleg tussen werkgevers en werknemers en de expliciete opdracht aan de werkgever om zijn ondernemingsbeleid zodanig te voeren dat dit mede ten goede komt aan de arbeidsomstandigheden. Daarnaast dient de werkgever te zorgen voor voorlichting en goede instructie op het terrein van de arbeidsomstandigheden. Ook het spiegelbeeld kennen wij, namelijk de verplichtingen voor de werknemers. Fundamenteel in de tweede fase is de regeling van de veiligheidsdiensten naast de al bestaande bedrijfsgezondheidsdiensten, instanties die met hun deskundigheid zowel de werkgever als de werknemer zullen ondersteunen en zullen bijstaan. Ik denk daarnaast aan de verplichting om ernstige ongevallen en beroepsziekten rechtstreeks te melden aan de arbeidsinspectie. Verder denk ik aan de bepaling die verplicht tot specifieke voorlichting aan jeugdige werknemers. Deze bepalingen bieden de betrokkenen een basis en instrumenten om op volwaardige wijze samen te werken ter bevordering van de gezondheid, de veiligheid en het welzijn rond het werk.

Het beeld zou niet compleet zijn als ik niet ook aangaf wat wij na 1 januari 1988 nog voor de boeg hebben. Ik acht het van groot belang dat eind 1988 de sectoren onderwijs en justitie onder de werking van de Arbowet worden gebracht en dat het veiligheidsbesluit restgroepen in hetzelfde jaar van kracht wordt. Onder de resterende artikelen uit de Arbowet bevinden zich nog belangrijke bepalingen zoals artikel 3, de algemene zorgverplichting van de werkgever met de onder andere daarin opgenomen welzijnsdoelstelling van de Arbowet; het dak van het Arbo-huis of zo u wilt de kroon van de Arbowet. Daarnaast betreft het resterende wetspakket de regeling en situering van de welzijnstaken, de invoering van de derde component naast de al genoemde gezondheids- en veiligheidsdiensten. In de schriftelijke voorbereiding heb ik al

laten weten dat ik na weging van het resterende wetspakket overweeg deze artikelen niet meer in twee afzonderlijke fasen in te voeren, maar gelijktijdig. Ik heb daarover kort geleden de Arboraad om advies gevraagd.

De Arbowet overziende is het wellicht vreemd — de heer Pit sprak daarover — dat een zo belangrijke wet nu al gedereguleerd wordt. De wet is nog niet zo lang geleden tot stand gekomen en is zelfs nog niet eens geheel ingevoerd. Het is bekend dat over de Arbowet indertijd grote eensgezindheid bestond — de heer Pit heeft dit ook genoemd — zowel binnen als buiten het parlement. Desondanks besloot het vorige kabinet de Arbowet aan de commissie-Van der Grinten (inzake economische ontwikkelingen) en later aan de commissie-Geelhoed (inzake deregulering) voor te leggen. Daaruit kan worden afgeleid dat de ideeën over de overheidsrol kort na 1980 behoorlijk zijn gewijzigd. De heer Pit stelt dit terecht vast. Tegen de achtergrond van de economische ontwikkelingen en een groeiend besef van de grenzen van het regulerend vermogen van de overheid is ook de Arbowet opnieuw op zijn effecten bezien. De uitkomst van deze toetsing was voor de Arbowet als geheel positief. De in deze wet verankerde systematiek van globale normen met daaraan gekoppeld een grote eigen verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers op het bedrijfsniveau is door beide commissies als goed beoordeeld.

Mijn conclusie met betrekking tot de deregulering is, anders dan die van de heer Pit, dat de wijzigingen die nu worden besproken de werking van de Arbowet ten goede zullen komen. Ik constateer met genoegen dat de heer Van der Meulen het standpunt onderschrijft dat de regering destijds heeft ingenomen naar aanleiding van de adviezen van beide commissies, speciaal betreffende de wijzigingen inzake het welzijn. Tegelijk is gebleken dat de gekozen uitgangspunten voor wetgeving overeenkomen met de moderne inzichten over de rol van de overheid.

Ik ben het in dit opzicht dan ook niet eens met de heer Pit. Bij het maken van wijzigingen van wetten kan het niet in strijd met de zorgvuldigheid zijn om waar dat absoluut nodig is tot aanpassing te komen,